אמר רבא תודה שהזיקה. אע"ג דרבא מפרש מתניתין דין מעילה ולא אוקי מתניתין כרבי יוסי הגלילי על כרחך הכא אחרי לר' יוסי הגלילי: **שנאמר** והועד בבעליו והמית. נראה דלאו מוהועד קדרים דהאי והועד לא איירי בעדות שעושין לפקלו כ"א לייעדו אלא מסיפא דקרא קדרים דכתיב והשור יסקל וגו' משמע ליה דפריך והא השור יסקל בגמר דין הוא דכתיב: **חצר** השותפין חייב בה על השן ועל הרגל. במיוחד לפירות ולא לשוורים פליגי כדמוכח בסוף הסוגיא דפליגי בקושיא דרבי זירא וכפירוקא דאביי ולפי זה היה יכול רב חסדא לפרש המשנה כמו שמפרש ר' אלעזר ויפרש רשות הניזק והמזיק במיוחדת לפירות ולשוורים דמודה רב חסדא דפטור וגרסינן לקמן אמר לך רבי אלעזר ותסברא מתניתין מי לא פליגי ומיהו לפפרים דגרסי לקמן ותסברא מתניתין מי פליגי וכסוף גרסי אלא כי תניא ההיא וכל זה מדברי רבי אלעזר וא"ל דפליגי במיוחדת לפירות ולשוורים וה"פ ותסברא מי פליגי והתניא כו' אלא ודאי לא פליגי ומי קתני כו' ולפי גירסא זו לא יהיה תחילת הסוגיא כמו כמסקנא דפליגי בקושיא דרבי זירא וכפירוקא דאביי:

כשהזיק חב המזיק לאתויי קרן. וא"ת ולרב חסדא מנא ליה לאתויי קרן לשמואל וכל הני לרב ועוד דכריתא דקתני כשהזיק חב המזיק מייתר לאתויי כל הני קשיא לרב חסדא וי"ל דלדידיה נמי איכא יתורא דהוי מלי למיתני ורשות הניזק והמזיק חייב ולא ליתני כשהזיק חב המזיק אך קשה לשמואל תיקשי הכריתא:

בגון שקבל עליו שמירת גופו כו'. איכא לא מלי למימר כגון דאזקיה תורא דשואל לתורא דמשאיל וכגון שקבל עליו שמירת נזקיו ולא קבל עליו שמירת גופו דמילתא דלא שכיח הוא ואע"ג דבהכיר כו שהוא נגחן אמרינן סוף [פרק שור] שנגח ד' וה' (לקמן מה:) **סתמא דמילתא דלא אזיל** איהו ומזיק אחריני קביל עליה דאתו אחריים ומזקי ליה לדידיה לא קביל עליה בשואל לא שייך למימר הכי דמסתמא שואל קבל עליה שמירה מעולה: ולא

אבל הכא מי מצי אמר בשר אזיק אימורין לא אזיק אמר רבא [א]תודה שהזיקה גובה מבשרה ואינו גובה מלחמה לחם פשיטא סיפא אצטריך ליה ניזק אוכל בשר ומתכפר מביא לחם הא נמי פשיטא מהו דתימא כיון דלחם הכשירא דזבח הוא לימא ליה את אכלת בשר ואנא אייתי לחם קמ"ל דלחם חיובא דבעלים הוא: [ב]נכסים שהן של בני ברית: למעוטי מאי אי למעוטי דעובד כוכבים הא קתני לה לקמן [ג]שור של ישראל שנגח שור של עובד כוכבים פטור תנא והדר מפרש: נכסים המיוחדין: למעוטי מאי אמר רב יהודה למעוטי זה אומר שורך הזיק וזה אומר שורך הזיק הא תני לקמן [ד]היו שנים רודפין אחר אחד זה אומר שורך הזיק וזה אומר שורך הזיק שניהם פטורין תני והדר מפרש במתניתא תנא [ה]פרט [ו]לנכסי הפקר ה"ד אילימא דנגח תורא דידן לתורא דהפקר מאן תבע ליה אלא דנגח תורא דהפקר לתורא דידן ליזיל וליתיה [ז]בשקדם וזכה בו אחר רבינא אמר למעוטי [ח]נגח ואח"כ הקדיש [ט]נגח ואח"כ הפקיר תניא נמי הכי [י]יתר על כן אמר ר' יהודה אפי' נגח ואח"כ הקדיש נגח ואח"כ הפקיר פטור שנאמר [יא]והועד בבעליו והמית איש וגו' עד שתהא מיתה והעמדה בדין שוין כאחד וגמר הדין לא בעינן הא השור יסקל בגמר דין הוא דכתיב אלא אימא עד שתהא מיתה והעמדה בדין וגמר דין שוין כאחד: [יב]חוץ מרשות המיוחדת למזיק: [יג]דאמר ליה תורך ברשותי מאי בעי: ורשות הניזק והמזיק: אמר רב חסדא אמר אבימי חצר השותפין חייב בה על השן ועל הרגל והכי קאמר חוץ מרשות המיוחדת למזיק ורשות הניזק והמזיק כשהזיק חב המזיק ור' אלעזר אמר פטור על השן ועל הרגל והכי קאמר חוץ מרשות המיוחדת למזיק ורשות הניזק והמזיק נמי פטור וכשהזיק חב המזיק לאתויי קרן הניחא לשמואל אלא לרב דאמר [יד]תנא שור וכל מילי דשור חב המזיק לאתויי מאי לאתויי הא דת"ר כשהזיק חב המזיק [טו]להביא שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר שהזיקה בהמה ברשותן תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם [יז]נפרצה בלילה או שפרצוה לסטין ויצתה והזיקה פטור אמר מר כשהזיק חב המזיק להביא שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר היכי דמי אילימא דאזקיה תורא דמשאיל לתורא דשואל [יח]לימא ליה אילו אזיק בעלמא בעית לשלומי את השתא דאזקיה לתורא דידך בעינא לשלומי אלא דאזקיה תורא דשואל לתורא דמשאיל [יט]לימא ליה אילו איתזק מעלמא בעית לשלומי כוליה תורא השתא דאזקיה תורא דידך פלגא ניזקא הוא דמשלמת לי לעולם דאזקיה תורא דמשאיל לתורא דשואל והכא במאי עסקינן [כ]שקבל עליו שמירת גופו ולא שאינו רעוע קאמר דהוה ליה אונס: **לימא ליה.** משאיל לשואל: **אילו אזיק.** [כא]שור של אדם אחר: **בעית לשלומי ליה.** שהרי שמירתו עליך השתא כו': **אלא דאזקיה תורא דשואל לתורא דמשאיל.** וקתני תני מזק: **לימא ליה.** בעליה: **אילו איתזק מעלמא.** אם הזיקו שור של אדם אחר: **בעית לשלומי לי כולא ניזקא.** דהא שואל חייב באונסין השתא דאזקיה כו': **לעולם דאזקיה תורא דמשאיל לתורא דשואל.** וקאמר חייב משאיל לשלם. ודקשיא לך הרי השואל מוטל לשומרו אלא חיוב: **כשקבל עליו.** השואל: **שמירת גופו.** אלא חיזקו אחר: ולא

אכל בכא מי מצי א"ל. על הכשר נמצא המזק יותר מן האימורין הלכך שור חלי האימורין יפסיד: [כב]לשון אחר **לא לריכא לנכות מכשרן כנגד אימוריהן.** דודאי גובה מכשרן כנגד אימוריהן דהאי גובה מכשרן דקאמר רבי אחא אפי' חלק האימורין קאמר וקא פריך מי אליבא דרבנן אמאי הא אמרינן כו' מי אליבא דר' נתן פשיטא ולא שמעתיה. ולאשון עיקר דמסתברא דהאי לאותייה קא משני ליה דהא גמרא מסיפא דמילתיה דקאמר אינו גובה מאימוריהן פריך פשיטא אימורין לגבוה אלקי ועבדי לשניי מה אינו גובה מאימוריהן דקאמר אינו גובה מכשרן כנגד אימוריהן: **לחם פשיטא.** הא לא אזיק: **ניזק אוכל בשר.** לאחר הקרבת אימורין: **למעוטי זה אומר שורך הזיק.** שאינו יודע שור של מי הזיקו שהיו עמו שוורים של אנשים הרבה ומיוחדין דמתניתין הכי משמע שיהו כל נכסים שהזיקו מיוחדים לאדם אחד שאין בהם ספק: **שנים שהיו רודפין.** שני שוורים של שני בני אדם שהיו רודפין אחר שור של אדם אחד: **נשקדם וזכה בו אחר.** לאחר שהזיק: **למעוטי נגח ואח"כ הקדיש.** דהכי משמע שיהיו מיוחדים לאדם אחד לעולם משעת נגיחה עד שעת העמדה בדין: **והועד בבעליו והמית איש בשור יסקל וגם בעליו יומת.** דמשמע שיהא לו בעל אחד משעת העדאה ועד שעת העמדה בדין: **שוין לאחד.** בבעל אחד: **חוץ מרשות המיוחדת למזיק.** שאם נכנס שור ניזק בחצר המזיק והזיקו שור המזיק פטור: **חצר השותפין חייב בה.** הכתוב על השן ועל הרגל אם אכלה בהמתו של זה פירותיו של זה או דרסה על כליו חייב בנשדה אחר [כג] קרינן ביה ולא הוי בכשות הרבים וכ"ש על הקרן ותולדותיו דהא אפי' ברה"ר נמי חייב ודקתני מתניתין רשות הניזק והמזיק אדלבתריה קאי וה"ק רשות הניזק והמזיק כגון חצר השותפין כשהזיק חב המזיק וכשן וברגל קאמר דבקרן לא אצטריך למימר דהא ברה"ר דיש לשניהם רשות בה נמי חייב אלא בשן וברגל קאמר וקמ"ל דאלו ברה"ר דמיל: **ורשות הניזק והמזיק נמי פטור.** בשן וברגל קאמר דבעינן ובעבר בשדה אחר [כד] אבל קרן חייב דלא גרע מרה"ר: **כשהזיק חב המזיק לאתויי קרן.** לר' אלעזר דאי משום מיעוט הא תנא ליה ריש אלא לאתויי קרן דחייב עליו דלא תנייה לעיל בהדי ארבעה אבות: **הניחא לשמואל.** דאמר ברים פירקין [ג: ד.] מבעה זה השן ותנא שור לרגלו ומבעה לשינו אצטריך הא לאתויי קרן: **אלא לרב דאמר.** מבעה זה אדם ושור דתנא בהדי ארבעה אבות לכל מילי תנייה לאתויי מאי: **הא משלם חצי נזק ומועד נזק שלם.** מפרש לקמיה: **נפרצה.** כותל בלילה מאליה. ובכותל

קל א מיי' פ"מ מהל' נזקי ממון הל' כ ג:
קלא ב מיי' שם הל' ה ופיין כהשגות ומ"מ שמנ עשין סי טוש"ע ח"מ סי' תו סעיף ל:
קלב ג ד מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף ב:
קלג ה מיי' שם שם:
קלד ו מיי' שם סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:
קלה ז ח מיי' פ"ל שם הלכה ז סמג עשין סז טוש"ע ח"מ סי' שפט סעיף י:
קלו ט י מיי' שם פ"ד הלכה ל ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שלו סעיף ח:
קלז כ ל מ טוש"ע ח"מ סי' שמז:

רבינו חננאל

אמר רבא תודה שהזיקה ובא הניזק להשתלם מבשרה מי יביא הלחם המתנדב חייב להביא לחמה דחייבא עליה רמיא או דלמא לחמה הכשירה דזיבחא הוא והרוצה להכשיר הזבח לאכול הבשר והוא הניזק עליו להביא לחמה ואסיקנא המתנדב חייב דלחם חייב בעלים הוא. כתב גאון זצ"ל אשכחן נוסחא עתיקתא בהאי לישנא אמר רבא תודה שהזיקה לר' יוסי הגלילי משתלם חצי נזק מבשרה אבל לא מאימוריה והניזק אוכל בשר ומתכפר מביא לחמה היינו קמייתא דרבא סיפא איצטריכא ליה מאי דתימא לימא ליה מזיק את אכלתא בישרא אנא אייתי לחמא קמ"ל דאמר ליה הניזק לחם למאי אתי ליה לכפרה אני מי אית לי כפרה בגווה. נכסין של בני ברית למעוטי דעובד כוכבים כו' נכסים המיוחדין למעוטי זה אומר שורך הזיק זה אומר שורך הזיק. במתניתא תנא למעוטי דהפקר וכגון שקדם אחד וזכה בו. רבינא אמר למעוטי נגח ואחר כך הקדיש או הפקיר. ואסיקנא בעינן עד שתהא מיתה והעמדה בדין וגמר דין שוין כאחד. חוץ מרשות המיוחדת למזיק דיכול למימר ליה תורך ברשותי מאי בעי. ורשות הניזק והמזיק. אמר רב חסדא אמר אבימי חצר השותפין חייב בה על השן ועל הרגל והכי קאמר כו' ר' אלעזר אמר פטור כה על השן ועל הרגל והכי קאמר כו' כשהזיק חב המזיק לאתויי קרן אלא לרב לאתויי מאי לאתויי הא דת"ר כשהזיק חב המזיק להביא שומר חנם והשואל שומר שכר והשוכר דאזיק תורא דמשאיל לתורא דהני נוכרים דקבילו עלייהו נטירותא דגופיה ולא קבילו עלייהו נטירותא דנזקין דמרי תורא משלם לשומרין חם חצי נזק ומועד נזק שלם

תורה אור השלם

1. ואם שור נגח הוא מתמול שלשם והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת: שמות כא כט

מוסף רש"י

היו שנים רודפין אחד אחד. ונלשמן של אלפה כני אדם (לקמן לה:). שניהן פטורין. דתנריהו מנחו ליה (לקמן לה:). שנאמר והועד בבעליו. הייני בב"ד, דאין הבעלה אלא בב"ד (לקמן מד:).

א) דף לו:]. ב) דף לה:]. ג) [תוספתא פ"א]. ד) [לקמן מד:]. ה) [לעיל נ:]. ו) [מהר לפ"א]. ז) [שמות כב]. ח) [נ"ל שורך. יעב"ץ] וכדפר"ל אותה שורו של אדם וכו' ותיבת שור ליתא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com